

Rok akademicki:

2018/19

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Teologia

Specjalność:

teologia katechetyczno-pastoralna

Poziom:

jednolite studia magisterskie, stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Przedmiot fakultatywny

Nazwa szczegółowa przedmiotu:

Archeologia biblijna

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obowiązkowy

Przedmiot obieralny:

tak

Rok studiów, semestr:

rok I, semestr letni

Wymiar:

wykład: 30 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 2

Forma zaliczenia:

wykład: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

wykład: ks. dr hab. Roman Bogacz, prof. UPJPII;

Koordinator sylabusu:

ks. dr hab. Roman Bogacz, prof. UPJPII

Sylabus dostępny w ramach:

- [Przedmiot fakultatywny](#) [na kierunku:] [teologia katechetyczno-pastoralna](#) (T_tkp), jednolite studia magisterskie, stacjonarne, I rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/zo/2ECTS]: ks. dr hab. Roman Bogacz, prof. UPJPII;

Wymagania wstępne:

Ogólna znajomość wydarzeń biblijnych uzyskana podczas katechezy szkolnej.

Cele:

Poznanie archeologii biblijnej i jej roli w głębszym zrozumieniu wydarzeń biblijnych.

Rola archeologii w ustaleniu chronologii wydarzeń biblijnych.

Blizsze zapoznanie się z instytucjami biblijnymi, takimi jak Przybytek Pański, Świątynia Jerozolimska itp.

Treści kształcenia:

Podczas wykładu studenci zapoznają się z wybranymi zagadnieniami archeologicznymi, które pomagają im w poznaniu środowiska biblijnego.

Wykład obejmuje następujące części:

1. Przedstawienie ogólnego zarysu Biblijnej Historii Zbawienia zestawionej z danymi historii powszechnej i archeologii biblijnej.
2. Poznanie uwarunkowań geograficzno-historycznych Ziemi Świętej.
3. Wprowadzenie w zagadnienia ściśle archeologiczne (poznanie podstawowych pojęć archeologicznych, metod stosowanych w archeologii do lokalizacji znalezisk i ich datowania; zapoznanie się z poszczególnymi etapami prowadzenia wykopalisk).
4. Odkrycia archeologiczne w służbie Biblii (ta część wykładów ukazuje jak archeologia jako nauka rzuca światło na rozumienie Pisma Świętego; w jaki sposób pomaga w wyjaśnieniu trudnych zagadnień biblijnych).

W programie wykładu znajdują się zajęcia edukacyjne w Muzeum archeologicznym w Krakowie oraz w nowo otwartym, pierwszym w Polsce, ogrodzie biblijnym w Proszowicach.

Wszystkie wykłady mają formę prezentacji multimedialnej. Podczas wykładu studenci zapoznają się z wybranymi zagadnieniami archeologicznymi, które pomagają im w poznaniu środowiska biblijnego.

Wykład obejmuje następujące części:

1. Przedstawienie ogólnego zarysu Biblijnej Historii Zbawienia zestawionej z danymi historii powszechnej i archeologii biblijnej.
2. Poznanie uwarunkowań geograficzno-historycznych Ziemi Świętej.
3. Wprowadzenie w zagadnienia ściśle archeologiczne (poznanie podstawowych pojęć archeologicznych, metod stosowanych w archeologii do lokalizacji znalezisk i ich datowania; zapoznanie się z poszczególnymi etapami prowadzenia wykopalisk).
4. Odkrycia archeologiczne w służbie Biblii (ta część wykładów ukazuje jak archeologia jako nauka rzuca światło na rozumienie Pisma Świętego; w jaki sposób pomaga w wyjaśnieniu trudnych zagadnień biblijnych).

W programie wykładu znajdują się zajęcia edukacyjne w Muzeum archeologicznym w Krakowie oraz w nowo otwartym, pierwszym w Polsce, ogrodzie biblijnym w Proszowicach.

Wszystkie wykłady mają formę prezentacji multimedialnej. Podczas wykładu studenci zapoznają się z wybranymi zagadnieniami archeologicznymi, które pomagają im w poznaniu środowiska biblijnego.

Wykład obejmuje następujące części:

1. Przedstawienie ogólnego zarysu Biblijnej Historii Zbawienia zestawionej z danymi historii powszechnej i archeologii biblijnej.
2. Poznanie uwarunkowań geograficzno-historycznych Ziemi Świętej.
3. Wprowadzenie w zagadnienia ściśle archeologiczne (poznanie podstawowych pojęć archeologicznych, metod stosowanych w archeologii do lokalizacji znalezisk i ich datowania; zapoznanie się z poszczególnymi etapami prowadzenia wykopalisk).
4. Odkrycia archeologiczne w służbie Biblii (ta część wykładów ukazuje jak archeologia jako nauka rzuca światło na rozumienie Pisma Świętego; w jaki sposób pomaga w wyjaśnieniu trudnych zagadnień biblijnych).

W programie wykładu znajdują się zajęcia edukacyjne w Muzeum archeologicznym w Krakowie oraz w nowo otwartym, pierwszym w Polsce, ogrodzie biblijnym w Proszowicach.

Wszystkie wykłady mają formę prezentacji multimedialnej. Podczas wykładu studenci zapoznają się z wybranymi zagadnieniami archeologicznymi, które pomagają im w poznaniu środowiska biblijnego.

Wykład obejmuje następujące części:

1. Przedstawienie ogólnego zarysu Biblijnej Historii Zbawienia zestawionej z danymi historii powszechnej i archeologii biblijnej.
2. Poznanie uwarunkowań geograficzno-historycznych Ziemi Świętej.
3. Wprowadzenie w zagadnienia ściśle archeologiczne (poznanie podstawowych pojęć archeologicznych, metod stosowanych w archeologii do lokalizacji znalezisk i ich datowania; zapoznanie się z poszczególnymi etapami prowadzenia wykopalisk).
4. Odkrycia archeologiczne w służbie Biblii (ta część wykładów ukazuje jak archeologia jako nauka rzuca światło na rozumienie Pisma Świętego; w jaki sposób pomaga w wyjaśnieniu trudnych zagadnień biblijnych).

W programie wykładu znajdują się zajęcia edukacyjne w Muzeum archeologicznym w Krakowie oraz w nowo otwartym, pierwszym w Polsce, ogrodzie biblijnym w Proszowicach.

Wszystkie wykłady mają formę prezentacji multimedialnej. Podczas wykładu studenci zapoznają się z wybranymi zagadnieniami archeologicznymi, które pomagają im w poznaniu środowiska biblijnego.

Wykład obejmuje następujące części:

1. Przedstawienie ogólnego zarysu Biblijnej Historii Zbawienia zestawionej z danymi historii powszechnej i archeologii biblijnej.
2. Poznanie uwarunkowań geograficzno-historycznych Ziemi Świętej.
3. Wprowadzenie w zagadnienia ściśle archeologiczne (poznanie podstawowych pojęć archeologicznych, metod stosowanych w archeologii do lokalizacji znalezisk i ich datowania; zapoznanie się z poszczególnymi etapami prowadzenia wykopalisk).
4. Odkrycia archeologiczne w służbie Biblii (ta część wykładów ukazuje jak archeologia jako nauka rzuca światło na rozumienie Pisma Świętego; w jaki sposób pomaga w wyjaśnieniu trudnych zagadnień biblijnych).

W programie wykładu znajdują się zajęcia edukacyjne w Muzeum archeologicznym w Krakowie oraz w nowo otwartym, pierwszym w Polsce, ogrodzie biblijnym w Proszowicach.

Wszystkie wykłady mają formę prezentacji multimedialnej. Podczas wykładu studenci zapoznają się z wybranymi zagadnieniami archeologicznymi, które pomagają im w poznaniu środowiska biblijnego.

Wykład obejmuje następujące części:

1. Przedstawienie ogólnego zarysu Biblijnej Historii Zbawienia zestawionej z danymi historii powszechnej i archeologii biblijnej.
2. Poznanie uwarunkowań geograficzno-historycznych Ziemi Świętej.
3. Wprowadzenie w zagadnienia ściśle archeologiczne (poznanie podstawowych pojęć archeologicznych, metod stosowanych w archeologii do lokalizacji znalezisk i ich datowania; zapoznanie się z poszczególnymi etapami prowadzenia wykopalisk).
4. Odkrycia archeologiczne w służbie Biblii (ta część wykładów ukazuje jak archeologia jako nauka rzuca światło na rozumienie Pisma Świętego; w jaki sposób pomaga w wyjaśnieniu trudnych zagadnień biblijnych).

W programie wykładu znajdują się zajęcia edukacyjne w Muzeum archeologicznym w Krakowie oraz w nowo otwartym, pierwszym w Polsce, ogrodzie biblijnym w Proszowicach.

Wszystkie wykłady mają formę prezentacji multimedialnej.

Efekty kształcenia:

E_1 W wyniku przeprowadzonych zajęć student potrafi opisać podstawowe instytucje biblijne takie jak: Przybytek Pański, Świątynia Jerozolimska, Arcykapłan, kapłan, lewita.

E_2 Potrafi scharakteryzować główne stronnictwa istniejące w Starożytnym Izraelu: Saduceusze, Faryzeusze, Esseńczycy, Zeloci.

E_3 Potrafi właściwie określić daty ważniejszych wydarzeń biblijnych i rozstrzygnąć istniejące trudności. Np. Wyjście z Egiptu i dane wynikające z badań archeologicznych starożytnego Jerycha.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

M_1 Wykład multimedialny

M_2 burza mózgów

M_3 praca z mapą, planami i makietami miejsc archeologicznych

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

W_1 Zaliczenie w formie pisemnej

W_2 Praca semestralna

Lektury podstawowe:

de Vaux R., Instytucje Starego Testamentu, Poznań 2004

Gądecki S., Archeologia biblijna, Gniezno 1994

Muszyński H., Mędala S., Archeologia Palestyny w zarysie, Pelplin 1984

Negev A., Silberman N. (red.), Encyklopedia archeologiczna Ziemi Świętej, Warszawa 2002

Pritchard I. B. (red.), Wielki Atlas Biblijny, Warszawa 1994

Shanks H. (red.), Starożytny Izrael. Od Abrahama do zburzenia świątyni jerozolimskiej przez Rzymian, Warszawa 2007

Śliwa J., Sztuka i Archeologia Starożytnego Wschodu, Kraków 1997

Lektury uzupełniające:

A. Mazar, Archeology of the Land of the Bible. 10 000 - 586 B.C.E., New York 1990.

W. H. Mare, The Archeology of the Jerusalem Area, Michigen 1988.

A. Lemaire, Świat Biblii, Wrocław 2001.

Uwagi: